

Hoe om te gaan met zeldzame soorten?

Een ieder die veel buiten komt en naar vlinders kijkt, maakt kans een zeldzame vlinder te zien. De Vlinderstichting verzamelt waarnemingen van alle soorten dag- en nachtvlinders, zodat er ook regelmatig meldingen binnenkomen van zeldzame soorten. In een aantal gevallen gaat het om echte zwervers, in andere gevallen gaat het om standvlinders die weinig voorkomen in ons land of ver buiten hun normale leefgebied worden gezien.

momenteel bekende verspreidingsgebied.

Categorie 3

In deze categorie vallen eigenlijk alle soorten. Elke soort die buiten zijn bekende vliegtijd wordt waargenomen, wordt gecontroleerd. Veelal berust een dergelijk waarneming op een typefout. In deze categorie vallen bijvoorbeeld waarnemingen van oranjetipje in augustus of van komavvlinders in mei.

Procedure en documentatie

Mocht u nu een zeldzame soort uit een van de categorieën waarnemen, dan is het goed om te weten hoe te handelen. Als u een vlinder ziet die valt in categorie 1, dan is het verstandig dit direct goed te documenteren. Probeer indien mogelijk altijd een foto te maken; een slechte foto is beter dan géén. Stuur alle informatie die u heeft omtrent de waarneming naar De Vlinderstichting. U hoeft in zo'n geval dus niet te wachten op een navraagformulier; mocht er nog aanvullende informatie wenselijk zijn dan nemen wij contact met u op als de waarnemingen ver-

Tekst: Jaap Bouwman & Dick Groenendijk
De Vlinderstichting

We streven er uiteraard naar om het waarnemingenbestand zo betrouwbaar mogelijk te houden. Daarom is het van belang dat waarnemingen van zeldzaamheden worden gecontroleerd op correctheid, onder andere door middel van aanwezige documentatie. Een vergissing of een typefout is tenslotte snel gemaakt. Om vergissingen zo veel mogelijk uit te sluiten, worden waarnemers van een zeldzame soort gevraagd een zogenaamd navraagformulier in te vullen en deze naar ons op te sturen. Afgelopen jaren hebben veel mensen al een dergelijk navraagformulier ontvangen en naar ons opgestuurd. Helaas is de afgelopen jaren enige achterstand ontstaan in het beoordelen van deze formulieren. Het is ons streven om dit jaar nog de gehele achterstand weg te werken en een ieder die een navraagformulier heeft opgestuurd te laten weten hoe de waarneming is beoordeeld.

Drie categorieën

Welke soorten worden beoordeeld? Niet voor alle soorten is het nodig om een navraagformulier in te vullen. De soorten waarvoor dit wel noodzakelijk is zijn ingedeeld in een drietal categorieën.

Categorie 1

Verdwenen soorten, zwervers en soorten met slechts tijdelijke populaties in Nederland. Voor deze groep wordt altijd een navraagformulier gestuurd behalve als het een soort betreft die van tijd

tot tijd invasies heeft in ons land. Waarnemingen van deze soorten in een invasiejaar worden niet beoordeeld. Daarnaast worden vervolgwarnemingen van een eerder gemelde zeldzame soort niet beoordeeld. In categorie 1 vallen ook alle soorten die nog nooit voor Nederland zijn gemeld.

Categorie 2

Zeldzame tot schaarse soorten met een beperkte verspreiding in Nederland en zeldzame zwervers buiten invasiejaren. In deze categorie vallen de soorten die maar op een aantal locaties in Nederland voorkomen of slechts in bepaalde delen van ons land. Waarnemingen van deze soorten worden uitsluitende beoordeeld als deze gedaan worden buiten het

Jaap Bouwman

Het heideblauwtje wordt alleen beoordeeld als de waarneming gedaan is op plaatsen waar deze soort nog niet eerder is gemeld.

Waarnemingen van grote vos worden altijd beoordeeld, behalve in invasiejaren.

werkt worden. Valt de door u waargenomen soort in de twee andere categorieën dan kunt u gewoon afwachten tot u een navraagformulier van ons krijgt opgestuurd. Dit is afhankelijk van de plaats en het tijdstip waarop u de soort heeft waargenomen. Mocht u een navraagformulier ontvangen dan is het van groot belang dat u het formulier zo nauwkeurig mogelijk invult. Dit is niet altijd even eenvoudig omdat u de waarneming wellicht al een tijdje geleden heeft gedaan. De belangrijkste reden voor het opnemen van een zeldzame waarneming in het Landelijk Bestand Dagvlinders is de aanwezige documentatie. De beste documentatie is een foto; deze hoeft om als goede documentatie te gelden niet scherp te zijn, als alle belangrijke kenmerken maar te zien zijn. Als u geen foto heeft kunnen maken is een goede beschrijving van alle kenmerken die u gezien heeft of een veldschets ook een goede vorm van documentatie.

De beoordelingscommissie

Momenteel bestaat de Beoordelingscommissie van Bijzondere Dagvlinderwaarnemingen (BBD) nog uit een aantal mensen die werkzaam zijn bij De Vlinderstichting. Geprobeerd wordt om dit op korte termijn aan te vullen met een aantal vlin-derkenners in het land. De commissie probeert om iedere waarneming zo onafhankelijk mogelijk te beoordelen op de meegestuurde documentatie. Mocht uw waarneming

niet positief worden beoordeeld, dan heeft dat niets met uw betrouwbaarheid als waarnemer te maken maar met de aanwezige documentatie. Alle meegestuurde documentatie wordt gearchiveerd zodat ook in de toekomst nog kan worden bekeken waarom een waarneming wel of juist niet in het Landelijk Bestand Dagvlinders is opgenomen.

Internet

In de toekomst zullen steeds meer waarnemers bij het doorgeven van hun waarnemingen gebruik maken van internet. Dit kan inmiddels al via www.landkaartje.nl. Het doorgeven via internet heeft als voordeel dat er bijvoorbeeld direct foto's bijgevoegd kunnen worden. Mocht u een zeldzame waarneming via LANDKAARTJE doorgeven en u heeft daar een foto van meegestuurd dan is het vanzelfsprekend niet noodzakelijk dat er alsnog een navraagformulier wordt ingevuld. Op deze manier kunnen waarnemingen van zeldzame soorten veel sneller aan het Landelijk Bestand Dagvlinders worden toegevoegd.

Tot slot

We hopen dat u ook komend jaar weer volop naar buiten gaat en ook u tegen een zeldzaamheid aan loopt. Mocht u er een tegenkomen, probeer dan zo goed mogelijk alle kenmerken te bekijken en indien mogelijk een foto te maken. ●

De uitgebreide lijst van soorten in categorie 1 en 2 (met wetenschappelijke namen erbij) staat op onze website www.vlinderstichting.nl onder de knop vlinders/libellen. Mocht u niet over internet beschikken, dan kunt u de lijst ook opvragen bij De Vlinderstichting.

Categorie 1:

Kaasjeskruidikkopje
Kalkgraslanddikkopje
Witgezoomd spikkeldikkopje
Rood spikkeldikkopje
Bretons spikkeldikkopje
Dwergdikkopje
Apollovlinder
Koningspage
Verborgten boswitje
Groot geaderd witje
Veengeeltje
Steppeluzernevlinder
Zuidelijke luzernevlinder
Morgenrood
Rode vuurvlinder
Pruimenpage
Dwergblauwtje
Tijgerblauwtje
Geraniumblauwtje
Staartblauwtje
Tijmblauwtje
Vals heideblauwtje
Bleek blauwtje
Bosrandparelmoervlinder
Zilvervlek
Paarse parelmoervlinder
Moerasparelmoervlinder
Tweekleurige parelmoervlinder
Woudparelmoervlinder
Steppeparelmoervlinder
Grote ijsvogelvlinder
Kleine weerschijnvlinder
Rotsvlinder
Boszandoog
Tweekleurig hooibeestje
Zilverstreephooibeestje
Boserebia
Zomererebia
Voorjaarserebia
Dambordje
Grote boswachter
Oranje steppevlinder
Monarchvlinder

Categorie 2:

Bruin dikkopje
Aardbeivlinder
Spiegeldikkopje
Bont dikkopje
Kommavlinder
Resedawitje
Boswitje
Grote vuurvlinder
Bruine vuurvlinder
Sleedoornpage
Iepenpage
Bruine eikenpage
Pimpernelblauwtje
Donker pimpernelblauwtje
Gentiaanblauwtje
Heideblauwtje
Veenbesblauwtje
Bruin blauwtje
Klaverblauwtje
Keizersmantel
Grote parelmoervlinder
Duinparelmoervlinder
Kleine parelmoervlinder
Zilveren maan
Veenbesparelmoervlinder
Veldparelmoervlinder
Bosparelmoervlinder
Rouwmantel
Grote vos
Kleine ijsvogelvlinder
Grote weerschijnvlinder
Veenhooibeestje
Oranje zandoogje
Koevinkje
Heivlinder
Kleine heivlinder